

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΚΑΙ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΟΥ

**Τμήματος Οικονομικής και Περιφερειακής
Ανάπτυξης
(ΤΟΠΑ)**

ΑΘΗΝΑ 2010

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΣΚΟΠΟΣ, ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΕΡΓΟ	4
1.1. Ιστορία και Εξέλιξη του Τμήματος.....	4
1.2. Στελέχωση του Τμήματος.....	4
1.3. Διοίκηση του Τμήματος.....	5
1.4. Σκοπός και Γνωστικό Αντικείμενο του Τμήματος.....	5
1.5. Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών.....	6
NEO ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ.....	7
ΚΩΔ. ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΥΠ ΔΜ.....	7
Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ.....	8
Ε' ΕΞΑΜΗΝΟ.....	8
ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ.....	9
Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ.....	9
Η' ΕΞΑΜΗΝΟ.....	9
1.6. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.....	13
1.6.1. Προϋποθέσεις και διαδικασία εισαγωγής στο ΠΜΣ.....	13
1.6.2. Δομή του ΠΜΣ.....	13
1.7. Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών.....	14
1.8. Διδακτικό Έργο.....	15
2. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	17
2.1. Προαγωγή της έρευνας.....	17
2.1.1. Η Ερευνητική Πολιτική του ΤΟΠΑ.....	17
2.1.2. Παρακολούθηση της ερευνητική πολιτικής.....	17
2.1.3. Δημοσιοποίηση του ερευνητικού απολογισμού.....	17
2.1.4. Ενεργοποίηση Ερευνητών.....	18
2.1.5. Διάχυση των αποτελεσμάτων της έρευνας.....	18
2.2. Ερευνητικά Προγράμματα.....	18
2.2.1. Ερευνητικά προγράμματα της τελευταίας πενταετίας 2005-2010.....	18
2.2.2. Αριθμός και σύνθεση ερευνητών.....	19
2.3. Ερευνητικές Υποδομές.....	19
2.3.1. Αριθμός και χωρητικότητα ερευνητικών εργαστηρίων.....	19
2.3.2. Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα των χώρων των Ερευνητικών Εργαστηρίων.....	20
2.3.3. Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα του Εργαστηριακού Εξοπλισμού.....	20
2.3.4. Κάλυψη των αναγκών της ερευνητικής διαδικασίας.....	21
2.3.5. Ανανέωση ερευνητικών υποδομών.....	21
2.3.6. Χρηματοδότηση της προμήθειας, συντήρησης και ανανέωσης των ερευνητικών υποδομών.....	22
2.4. Επιστημονικές Δημοσιεύσεις των μελών ΔΕΠ του ΤΟΠΑ κατά την τελευταία πενταετία.....	22
2.5. Ερευνητικές Ακαδημαϊκές Συνεργασίες του ΤΟΠΑ.....	24
2.6. Συμμετοχή Φοιτητών στην Έρευνα.....	25
2.7. Συμμετοχή Φοιτητών στο Πρόγραμμα ERASMUS.....	25
3. ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ, ΠΟΛΙΤΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ (ΚΠΠ).....	26
3.1. Συνεργασίες του ΤΟΠΑ με ΚΠΠ φορείς.....	26
3.1.1. Συνεργασίες την τελευταία πενταετία.....	26

3.1.2 Συμμετοχή των ερευνητών του ΤΟΠΑ.....	26
3.1.3. Συμμετοχή προπτυχιακών, μεταπτυχιακών και διδακτορικών φοιτητών.....	27
3.1.4. Προβολή και αναγνώριση της επιστημονικής συνεργασίας του ΤΟΠΑ με ΚΠΠ φορείς.....	27
3.2. Δυναμική του ΤΟΠΑ στην Ανάπτυξη Συνεργασιών με ΚΠΠ Φορείς.....	27
3.2.1. Μηχανισμοί και διαδικασίες.....	27
3.2.2. Αντιμετώπιση των συνεργασιών από τους ΚΠΠ φορείς.....	28
3.3. Δραστηριότητες του ΤΟΠΑ για την ανάπτυξη συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς.....	28
3.3.1. Ανακοίνωση των αποτελεσμάτων των συνεργασιών.....	28
3.3.2. Συμμετοχή του ΤΟΠΑ σε Εκδηλώσεις Ενημέρωσης ΚΠΠ φορέων.....	28
3.3.3. Επαφή και συνεργασία με Επιστήμονες της Περιφερειακής Ανάπτυξης.....	28
3.4. Συμβολή του ΤΟΠΑ στην τοπική, περιφερειακή, κλαδική, τεχνολογική και εθνική ανάπτυξη.....	29
3.4.1. Σταθερές συνεργασίες.....	29
3.4.2. Προγραμματικές συμφωνίες.....	29
3.4.3. Εκπροσώπηση σε τοπικούς και περιφερειακούς οργανισμούς και αναπτυξιακά όργανα.....	29
3.4.4. Εκπόνηση Τοπικών/Περιφερειακών Σχεδίων Ανάπτυξης.....	29
3.4.5. Υλοποίηση κλαδικών-καινοτομικών προγραμμάτων και σχετικών δράσεων με τη νέα και υψηλή τεχνολογία.....	30
3.4.6. Συνεργασία του ΤΟΠΑ με ΕΠΙ και Πανεπιστημιακά Τμήματα.....	30
3.4.7. Σχέσεις με την Τοπική και Περιφερειακή Κοινωνία.....	30
4. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.....	31
4.1. Διαμόρφωση Σχεδίου Ανάπτυξης.....	31
4.2. Παρακολούθηση του Σχεδίου.....	31
4.3. Στοιχεία και δείκτες διάγνωσης τάσεων και προσαρμογής ερευνητικής στρατηγικής.....	31
5. ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ.....	32
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	33

1. ΣΚΟΠΟΣ, ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΕΡΓΟ

1.1. Ιστορία και Εξέλιξη του Τμήματος

Το Τμήμα Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΤΟΠΑ) ιδρύθηκε το 1989, με αρχική ονομασία «Τμήμα Αστικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης». Ανήκει στην ομάδα των Οικονομικών Τμημάτων της Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης.

Προσφέρει εκπαιδευτικό έργο σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο. Κάθε χρόνο εισάγονται στο προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών περί τους 230 φοιτητές και στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών μέχρι 25 πτυχιούχοι.

Η εκπαιδευτική και ερευνητική δραστηριότητα του Τμήματος κατευθύνεται σε δύο κύρια επιστημονικά πεδία, στη βάση των οποίων συγκροτούνται οι δύο αντίστοιχοι Τομείς του Τμήματος, της Περιφερειακής Επιστήμης και της Πολιτικής Οικονομίας.

Με το Τμήμα συνδέονται δύο Ερευνητικά Πανεπιστημιακά Ινστιτούτα (Ινστιτούτο Περιφερειακής Ανάπτυξης και Ινστιτούτο Αστικού Περιβάλλοντος και Ανθρώπινου Δυναμικού), καθώς και ένα Ερευνητικό Κέντρο, το Κέντρο Οικονομικής Έρευνας και Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών, τα οποία υποστηρίζουν κυρίως την ερευνητική δραστηριότητα του Τμήματος.

1.2. Στελέχωση του Τμήματος

Στο Τμήμα υπηρετούν 26 μέλη ΔΕΠ. Συγκεκριμένα, το Διδακτικό Ερευνητικό Προσωπικό του Τμήματος συγκροτείται ως εξής:

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

Δεδουσόπουλος Απόστολος
Λαμπρινίδης Ματθαίος
Λυμπεράκη Αντιγόνη
Λώλος Σαράντης-Ευάγγελος
Παλάσκας Θεοδόσιος
Παπαδασκαλόπουλος Αθανάσιος
Ρίτσαρντσον Κλάιβ-Στέφανος
Τασόπουλος Αναστάσιος
Τάτσος Νικόλαος (αναστολή καθηκόντων)

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

Γιώτη – Παπαδάκη Όλγα
Μπίθας Κωνσταντίνος
Παπαϊωάννου Δημήτριος
Πλασκοβίτης Ηλίας (αναστολή καθηκόντων)
Σαπουνάκη-Δρακάκη Λυδία
Χριστόπουλος Δημήτριος
Ψυχάρης Ιωάννης

ΕΠΙΚΟΥΡΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

Καραγάνης Αναστάσιος
Λιάπης Κωνσταντίνος
Μαθάς – Δεμαθάς Ζαχαρίας
Ροβολής Αντώνιος

Στοφόρος Χρυσόστομος
Φωτεινοπούλου Αικατερίνη
Χιωτίνη-Κυβέλου Στέλλα-Σοφία
Χριστοφάκης Εμμανουήλ

ΛΕΚΤΟΡΕΣ

Κεραμίδου Ιωάννα
Μιμής Άγγελος

Επιπλέον έχουν εκλεγεί, χωρίς ακόμα να διορισθούν, οι:
Σιουρούνης Γεώργιος Επικ. Καθηγητής
Αρακελιάν Βεανούς Λέκτορας

1.3. Διοίκηση του Τμήματος

Πρόεδρος: Καθηγητής Αθανάσιος Παπαδάσκαλόπουλος
Αναπληρωτής Πρόεδρος: Καθηγητής Σαράντης-Ευάγγελος Λώλος
Γραμματέας Τμήματος: Βαρβάρα Θλιβίτη
Διοικητικό Προσωπικό: Σοφία Γκουτούφα, Βασιλική Ματσιούλα
Γραμματεία τηλ. 210 92 01058, 92 014 26,25,27 fax: 210 92 29312

Τομείς:	Διευθυντές Τομέων:
Τομέας Περιφερειακής Επιστήμης	Αν. Καθηγητής Κωνσταντίνος Μπίθας
Τομέας Πολιτικής Οικονομίας	Αν. Καθηγητής Δημήτριος Χριστόπουλος
Διευθυντής ΠΜΣ	Καθηγητής Θεοδόσιος Παλάσκας

Επιτροπές

Στο πλαίσιο του ΤΟΠΑ λειτουργούν οι εξής επιτροπές:

- Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών
- Επιτροπή Οργάνωσης Μεταπτυχιακών Σπουδών
- Σύμβουλοι Σπουδών Πρωτοετών Φοιτητών

Εσωτερικοί Κανονισμοί

Το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ) διέπεται από τον Πρότυπο Εσωτερικό Κανονισμό του Παντείου.

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) έχει εγκεκριμένο Εσωτερικό Κανονισμό.

1.4. Σκοπός και Γνωστικό Αντικείμενο του Τμήματος

Το Τμήμα Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης υπηρετεί ένα γνωστικό αντικείμενο, στο οποίο ενσωματώνονται σύγχρονες διεπιστημονικές αντιλήψεις, ως προς τη φύση και το χαρακτήρα της ανάπτυξης, σε τοπικό-περιφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο. Η «φιλοσοφία» του Τμήματος στηρίζεται στην άποψη ότι οι οικονομικές και εν γένει ανθρώπινες δραστηριότητες συντελούνται και εξελίσσονται στο χώρο, ο οποίος επηρεάζει ουσιαστικά την αναπτυξιακή διαδικασία, αλλά και επηρεάζεται από αυτήν.

Υπό το πρίσμα αυτό, το ιδιαίτερο γνώρισμα της εκπαιδευτικής και ερευνητικής δραστηριότητας του Τμήματος είναι η ανάλυση του φαινομένου της ανάπτυξης και πέρα από το γνωστικό πεδίο της οικονομικής επιστήμης, στη βάση μιας διεπιστημονικής προσέγγισης, που αναφέρεται στην ευρύτερη περιοχή των κοινωνικών

και θετικών επιστημών, στο πλαίσιο του κλάδου των κοινωνικών επιστημών ο οποίος ονομάζεται διεθνώς «Περιφερειακή Επιστήμη» (Regional Science).

Με βάση αυτό το θεωρητικό και αξιακό πλέγμα, το πρόγραμμα σπουδών συγκροτείται στη βάση δύο ισοδύναμων και αλληλένδετων γνωστικών αξόνων: τον άξονα της οικονομικής επιστήμης και τον άξονα της περιφερειακής επιστήμης, στη βάση των οποίων έχουν συγκροτηθεί οι δύο προαναφερθέντες Τομείς του Τμήματος.

Προς την κατεύθυνση αυτή, τα επιμέρους γνωστικά αντικείμενα του Τμήματος ομαδοποιούνται στις εξής κύριες κατηγορίες:

- *Οικονομική Επιστήμη*, με βασικά αντικείμενα την, Μικροοικονομία, τη Μακροοικονομία, την Μικροοικονομική Ανάλυση, τη Δημόσια Οικονομική και τη Δημοσιονομική Πολιτική, την Οικονομική Ανάπτυξη, την Οικονομική Μεγέθυνση, την Οικονομική Ιστορία, την Πολιτική Οικονομία, την Νομισματική & Πιστωτική Θεωρία & Πολιτική, τις Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις, την Οικονομική της Εργασίας, την Τραπεζική Οικονομική, την Οικονομική των Επιχειρήσεων και τη Λογιστική.
- *Περιφερειακή Επιστήμη*, με βασικά αντικείμενα την Οικονομική του Χώρου, την Οικονομική και Αστική Γεωγραφία, την Περιφερειακή Πολιτική, την Οικονομική των Αστικών Κέντρων, την Οικονομική του Περιβάλλοντος, την Οικονομική και Πολιτική των Μεταφορών, την Περιφερειακή Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τον Περιφερειακό Προγραμματισμό, τη Χωροταξία, την Πολεοδομία, την Αξιοποίηση της Ακίνητης Περιουσίας.
- *Ποσοτική Ανάλυση*, με βασικά γνωστικά αντικείμενα τα Μαθηματικά, τη Στατιστική, την Πληροφορική, την Οικονομετρία, τις Μεθόδους Ποσοτικής Ανάλυσης, τις Μεθόδους Περιφερειακής Ανάλυσης, τη Χαρτογραφία και τα Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών.

1.5. Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών

Το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ) αναθεωρήθηκε την Άνοιξη του 2010, για την καλύτερη ανταπόκρισή του στο σκοπό και στους επιμέρους στόχους του Τμήματος, στους οποίους ενσωματώνονται οι νέες συνθήκες και τάσεις, σε ακαδημαϊκό και πρακτικό επίπεδο, στο διεθνές και εσωτερικό περιβάλλον, που άπτονται των ζητημάτων του ευρύτερου γνωστικού πεδίου της οικονομικής και περιφερειακής ανάπτυξης. Στο πλαίσιο αυτό, η προσπάθεια της αναμόρφωσης εστιάστηκε στην ενίσχυση της δομής, της συνεκτικότητας και της λειτουργικότητας του Προγράμματος.

Το ΠΠΣ διαμορφώθηκε ως εξής:

ΝΕΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ*

ΑΠΟΦΑΣΗ Γ.Σ. 01/06/2010

ΘΑ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΙ ΤΜΗΜΑΤΙΚΑ ΑΝΑ ΕΤΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΑΚΑΔ. ΕΤΟΣ 2010-11

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (ΥΠ)				
ΚΩΔ.	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΥΠ	ΔΜ	
ΜΑΘ.				
8001	Εισαγωγή στην Περιφερειακή Επιστήμη ΑΘ. ΠΑΠΑΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ/ ΕΜΜ. ΧΡΙΣΤΟΦΑΚΗΣ	ΥΠ	4	
8003	Εισαγωγή στην Πολιτική Οικονομία Ι Ζ. ΜΑΘΑΣ-ΔΕΜΑΘΑΣ / Ι. ΚΕΡΑΜΙΔΟΥ	ΥΠ	4	
8004	Στατιστική Ι ΣΤ.-ΚΛ. ΡΙΤΣΑΡΝΤΣΟΝ	ΥΠ	4	
8005	Μαθηματικά Ι Α. ΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ ΑΓΓ. ΜΙΜΗΣ	ΥΠ	4	
8006	Εισαγωγή στα Πληροφοριακά Συστήματα ΑΝ. ΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ ΑΓΓ. ΜΙΜΗΣ	ΥΠ	4	

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (ΥΠ)				
ΚΩΔ.	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΥΠ	ΔΜ	
ΜΑΘ.				
8110	Οικονομική & Αστική Γεωγραφία Ο. ΓΙΩΤΗ-ΠΑΠΑΔΑΚΗ/Λ. ΣΑΠΟΥΝΑΚΗ-ΔΡΑΚΑΚΗ	ΥΠ	4	
8011	Οικονομική των Επιχειρήσεων και Λογιστική Κ. ΛΙΑΠΗΣ	ΥΠ	4	
8012	Στατιστική ΙΙ ΣΤ.-ΚΛ. ΡΙΤΣΑΡΝΤΣΟΝ	ΥΠ	4	
8109	Μαθηματικά ΙΙ Α. ΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ	ΥΠ	4	
8111	Εισαγωγή στην Πολιτική Οικονομία ΙΙ Ζ. ΜΑΘΑΣ-ΔΕΜΑΘΑΣ / Ι. ΚΕΡΑΜΙΔΟΥ	ΥΠ	4	

□ Οι αναθέσεις διδασκαλίας, εκτός του Α' και Β' Εξαμήνου (που ισχύουν από το τρέχον Ακαδημαϊκό Έτος), θα οριστικοποιούνται στο τέλος κάθε Ακαδημαϊκού Έτους.

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (ΥΠ)			
ΚΩΔ. ΜΑΘ.	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΥΠ	ΔΜ
8008	Θεσμικό Πλαίσιο Περιφερειακής Ανάπτυξης (Υπό ανάθεση)	ΥΠ	4
8009	Μικροοικονομική Θεωρία I Θ. ΠΑΛΑΣΚΑΣ ΧΡ. ΣΤΟΦΟΡΟΣ	ΥΠ	4
8010	Μακροοικονομική Θεωρία & Πολιτική I Ε.-Σ. ΛΩΛΟΣ	ΥΠ	4
8013	Ανάλυση Τόπου Εγκατάστασης Α. ΛΥΜΠΕΡΑΚΗ / Κ. ΜΠΙΘΑΣ	ΥΠ	4
8014	Χωροταξία- Χωρικός Σχεδιασμός Σ.-Σ. ΚΥΒΕΛΟΥ-ΧΙΩΤΙΝΗ	ΥΠ	4

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (ΥΠ)			
ΚΩΔ. ΜΑΘ.	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΥΠ	ΔΜ
8020	Οικονομική Αστικών Κέντρων ΑΝΤ. ΡΟΒΟΛΗΣ	ΥΠ	4
8021	Δημόσια Οικονομική: Οικονομικές Λειτουργίες του Κράτους Ι. ΚΕΡΑΜΙΔΟΥ	ΥΠ	4
8032	Ποσοτικές Μέθοδοι Οικονομικής Ανάλυσης Θ. ΠΑΛΑΣΚΑΣ/Χ.ΣΤΟΦΟΡΟΣ	ΥΠ	4
8054	Μακροοικονομική Θεωρία & Πολιτική II Μ. ΛΑΜΠΡΙΝΙΔΗΣ	ΥΠ	4
8075	Μικροοικονομική Θεωρία II Δ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ	ΥΠ	4

Ε' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (ΥΠ)			
ΚΩΔ. ΜΑΘ.	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΥΠ	ΔΜ
8017	Οικονομική Ανάπτυξη ΧΡ. ΣΤΟΦΟΡΟΣ	ΥΠ	4
8018	Οικονομετρία I Α. ΚΑΡΑΓΑΝΗΣ	ΥΠ	4
8029	Μέθοδοι Περιφερειακής Ανάλυσης	ΥΠ	4

ΑΘ. ΠΑΠΑΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

8034	Οικονομική της Εργασίας και Πολιτική Εργατικού Δυναμικού ΑΠ. ΔΕΔΟΥΣΟΠΟΥΛΟΣ	ΥΠ	4
------	--	----	---

ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ

Υ Π Ο Χ Ρ Ε Ω Τ Ι Κ Α (ΥΠ)			
ΚΩΔ. ΜΑΘ.	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΥΠ	ΔΜ
8031	Δημοσιονομική Θεωρία & Πολιτική Ι (Υπό ανάθεση)	ΥΠ	4
8040	Περιφερειακή Οικονομική Ανάλυση Ι. ΨΥΧΑΡΗΣ/ΑΝΤ. ΡΟΒΟΛΗΣ	ΥΠ	4
8086	Νομισματική & Πιστωτική θεωρία & Πολιτική Σ.-Ε. ΛΩΛΟΣ	ΥΠ	4
8041	Οικονομική & Πολιτική Περιβάλλοντος Δ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ / Κ. ΜΠΙΘΑΣ	ΥΠ	4

Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ

Υ Π Ο Χ Ρ Ε Ω Τ Ι Κ Α (ΥΠ)			
ΚΩΔ. ΜΑΘ.	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΥΠ	ΔΜ
8019	Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική Ι. ΨΥΧΑΡΗΣ/ ΕΜΜ. ΧΡΙΣΤΟΦΑΚΗΣ	ΥΠ	4
8030	Οικονομική Ανάλυση & Πολιτική Μεταφορών Κ. ΜΠΙΘΑΣ / ΕΜΜ. ΧΡΙΣΤΟΦΑΚΗΣ	ΥΠ	4
8022	Οικονομική Μεγέθυνση Δ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ	ΥΠ	4

Η' ΕΞΑΜΗΝΟ

Υ Π Ο Χ Ρ Ε Ω Τ Ι Κ Α (ΥΠ)			
ΚΩΔ. ΜΑΘ.	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΥΠ	ΔΜ
8043	Διεθνής Οικονομική ΑΙΚ. ΦΩΤΕΙΝΟΠΟΥΛΟΥ	ΥΠ	4
8063	Περιφερειακός Προγραμματισμός ΑΘ. ΠΑΠΑΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ / ΕΜΜ. ΧΡΙΣΤΟΦΑΚΗΣ	ΥΠ	4
8069	Οικονομικοί Θεσμοί & Πολιτικές της Ε.Ε. Ο. ΓΙΩΤΗ-ΠΑΠΑΔΑΚΗ	ΥΠ	4

ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΧΕΙΜΕΡΙΝΩΝ ΕΞΑΜΗΝΩΝ (Ε΄ ΚΑΙ Ζ΄)

(ΕΠΙΛΕΓΕΤΑΙ ΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑ ΓΙΑ ΤΟ Ε΄ ΕΞΑΜΗΝΟ ΚΑΙ ΔΥΟ ΓΙΑ ΤΟ Ζ΄)

8083	Εισαγωγή στην Επιστήμη του Περιβάλλοντος Δ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ	ΕΠ	4
8084	Περιφερειακή Ανάπτυξη & Υποδομές Ι. ΨΥΧΑΡΗΣ	ΕΠ	4
8026	Εφαρμοσμένη Στατιστική ΣΤ.-ΚΛ. ΡΙΤΣΑΡΝΤΣΟΝ	ΕΠ	4
8036	Οικονομικό Δίκαιο (Υπό ανάθεση)	ΕΠ	4
8101	Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών & Περιφερειακή Ανάλυση ΑΓΓ. ΜΙΜΗΣ	ΕΠ	4
80107	Οικονομική θεωρία από τη σκοπιά του φύλου: Γυναίκες, Οικονομική θεωρία και πολιτικές Α. ΛΥΜΠΕΡΑΚΗ	ΕΠ	4
8024	Ιστορία των Πόλεων Λ. ΣΑΠΟΥΝΑΚΗ-ΔΡΑΚΑΚΗ	ΕΠ	4
NEO	Η Ταυτότητα των Ελληνικών & Ευρωπαϊκών Περιφερειών Ο. ΓΙΩΤΗ-ΠΑΠΑΔΑΚΗ	ΕΠ	4
NEO	Οικονομικά της Ακίνητης Περιουσίας ΑΝΤ. ΡΟΒΟΛΗΣ	ΕΠ	4
8076	Σχολές Οικονομικής Σκέψης Ι Ι. ΚΕΡΑΜΙΔΟΥ	ΕΠ	4
8057	Παραγωγικές Διαδικασίες Μικρής Κλίμακας Ζ. ΜΑΘΑΣ-ΔΕΜΑΘΑΣ	ΕΠ	4
8042	Δημοσιονομική Θεωρία & Πολιτική ΙΙ (Υπό ανάθεση)	ΕΠ	4
8061	Αξιολόγηση Περιφερειακών Προγραμμάτων και Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων Δ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ	ΕΠ	4
8052	Πολιτιστική Ανάπτυξη & Πολιτική Λ. ΣΑΠΟΥΝΑΚΗ-ΔΡΑΚΑΚΗ/ΑΝΤ. ΡΟΒΟΛΗΣ	ΕΠ	4
8070	Θέματα Κλαδικής Οικονομικής Ανάλυσης ΑΙΚ. ΦΩΤΕΙΝΟΠΟΥΛΟΥ	ΕΠ	4
8051	Πολεοδομική Οικιστική Ανάπτυξη & Πολιτική Σ.-Σ. ΚΥΒΕΛΟΥ-ΧΙΩΤΙΝΗ	ΕΠ	4
8073	Θεωρίες Απασχόλησης & Ανεργίας ΑΠ. ΔΕΔΟΥΣΟΠΟΥΛΟΣ	ΕΠ	4
8058	Εφαρμοσμένη Οικονομετρία	ΕΠ	4

A. ΚΑΡΑΓΑΝΗΣ

8092	Λογιστική Εταιρειών Κ. ΛΙΑΠΗΣ	ΕΠ	4
8044	Περιφερειακή Διοίκηση & Τοπική Αυτοδιοίκηση (Υπό ανάθεση)	ΕΠ	4
NEO	Τοπική Ανάπτυξη: Θεωρία και Πολιτική ΕΜΜ.ΧΡΙΣΤΟΦΑΚΗΣ	ΕΠ	4
8082	Οικονομική Περιβάλλοντος, Φυσικών Πόρων & Ενέργειας, Βιώσιμη Ανάπτυξη Κ. ΜΠΙΘΑΣ	ΕΠ	4
8079	Γενική Λογιστική Κ. ΛΙΑΠΗΣ	ΕΠ	4
8065	Θέματα Οικονομικής και Κοινωνικής Πολιτικής ΑΠ. ΔΕΔΟΥΣΟΠΟΥΛΟΣ	ΕΠ	4

ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΑΡΙΝΩΝ ΕΞΑΜΗΝΩΝ (ΣΤ' ΚΑΙ Η')

(ΕΠΙΛΕΓΕΤΑΙ ΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑ ΓΙΑ ΤΟ ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ ΚΑΙ ΔΥΟ ΓΙΑ ΤΟ Η')

80108	Οικονομική Ιστορία Ζ. ΜΑΘΑΣ-ΔΕΜΑΘΑΣ	ΕΠ	4
8038	Πρότυπα Χωροθέτησης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων ΑΘ. ΠΑΠΑΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ / ΕΜΜ. ΧΡΙΣΤΟΦΑΚΗΣ	ΕΠ	4
8046	Προγράμματα Η/Υ στη Γεωγραφική Ανάλυση ΑΓΓ. ΜΙΜΗΣ	ΕΠ	4
8053	Βιομηχανική Οικονομική & Πολιτική Θ. ΠΑΛΑΣΚΑΣ	ΕΠ	4
8100	Χωρικός Σχεδιασμός & Βιώσιμη Ανάπτυξη: Πολιτικές, Μέθοδοι & Εργαλεία Σ.-Σ. ΚΥΒΕΛΟΥ-ΧΙΩΤΙΝΗ	ΕΠ	4
8060	Κεφαλαιαγορά – Χρηματαγορά Α. ΛΥΜΠΕΡΑΚΗ / Α. ΚΑΡΑΓΑΝΗΣ	ΕΠ	4
8093	Ειδικά Θέματα της Οικονομικής της Εργασίας ΑΠ. ΔΕΔΟΥΣΟΠΟΥΛΟΣ	ΕΠ	4
NEO	Οικονομετρία II ΑΝ. ΚΑΡΑΓΑΝΗΣ	ΕΠ	4
NEO	Αξιολόγηση Δημόσιων & Ιδιωτικών Επενδύσεων Κ.ΛΙΑΠΗΣ / ΗΛ. ΠΛΑΣΚΟΒΙΤΗΣ	ΕΠ	4
NEO	Μικροοικονομική Ανάλυση Δ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ	ΕΠ	4

8077	Σχολές Οικονομικής Σκέψης II ΑΙΚ. ΦΩΤΕΙΝΟΠΟΥΛΟΥ	ΕΠ	4
8102	Οικονομικές Κρίσεις & Θεσμοί Ι. ΚΕΡΑΜΙΔΟΥ	ΕΠ	4
8095	Ελληνικό Δημοσιονομικό Σύστημα-Δημόσιο Λογιστικό (Ν. ΤΑΤΣΟΣ)	ΕΠ	4
NEO	Τουριστική Ανάπτυξη Λ. ΣΑΠΟΥΝΑΚΗ-ΔΡΑΚΑΚΗ	ΕΠ	4
8081	Περιβαλλοντική Ιστορία & Πολιτική Δ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ	ΕΠ	4
8090	Μακροοικονομική Ανάλυση Μ. ΛΑΜΠΡΙΝΙΔΗΣ	ΕΠ	4
8106	Πολιτικές Απασχόλησης & Μέθοδοι Αξιολόγησης ΑΠ. ΔΕΔΟΥΣΟΠΟΥΛΟΣ	ΕΠ	4
8067	Πολιτική Γης & Κατοικίας Σ.-Σ. ΚΥΒΕΛΟΥ-ΧΙΩΤΙΝΗ	ΕΠ	4
NEO	Παγκοσμιοποίηση και Οικονομία ΑΝΤ. ΛΥΜΠΕΡΑΚΗ	ΕΠ	4
8098	Σχεδιασμός και Διοίκηση Έργου ΑΝ. ΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ/ΑΝ. ΚΑΡΑΓΑΝΗΣ	ΕΠ	4
NEO	Διοικητική Λογιστική Κ. ΛΙΑΠΗΣ	ΕΠ	4
NEO	Χωρική Οικονομετρία Α. ΚΑΡΑΓΑΝΗΣ	ΕΠ	4
NEO	Θεωρία Οικονομικής Ενοποίησης ΑΠ. ΔΕΔΟΥΣΟΠΟΥΛΟΣ	ΕΠ	4
NEO	Διοίκηση Επιχειρήσεων - Management Θ. ΠΑΛΑΣΚΑΣ	ΕΠ	4
8080	Αγροτική Οικονομία & Πολιτική ΧΡ. ΣΤΟΦΟΡΟΣ	ΕΠ	4
8064	Ελληνική Οικονομία Μ. ΛΑΜΠΡΙΝΙΔΗΣ / Ε.-Σ. ΛΩΛΟΣ	ΕΠ	4

Τα διδασκόμενα μαθήματα διακρίνονται σε Υποχρεωτικά (ΥΠ), Υποχρεωτικά επιλογής (ΥΕ) και σε Μαθήματα εκτός Τμήματος (ΜΕΤ) (ΥΕ) με τις ίδιες διδακτικές μονάδες. Για όλα τα μαθήματα γίνεται αναφορά στις Διδακτικές Μονάδες (ΔΜ).

Μετά το Δ' Εξάμηνο φοίτησης ο φοιτητής μπορεί να επιλέξει πρακτική άσκηση διάρκειας τριών μηνών η οποία και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του ΠΣ του

τημέματος. Η πρακτική άσκηση θα αναφέρεται στην αναλυτική βαθμολογία του φοιτητή, χωρίς βαθμό και διδακτικές μονάδες (απόφαση Γ.Σ 10/06/2009).

1.6. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Στο πλαίσιο του Τμήματος Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης λειτουργεί ΠΜΣ «Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης».

Το ΠΜΣ είναι διετές και κατ' έτος εισάγονται 25 σπουδαστές.

1.6.1. Προϋποθέσεις και διαδικασία εισαγωγής στο ΠΜΣ

Οι όροι και προϋποθέσεις για την αποδοχή των υποψηφίων περιγράφονται αναλυτικά στον Κανονισμό Σπουδών. Συνοπτικά ισχύουν τα εξής:

- Εισάγονται ετησίως έως 25 υποψήφιοι, πτυχιούχοι ΑΕΙ ή ΤΕΙ προερχόμενοι από Τμήματα συναφούς αντικειμένου.
- Η επιλογή γίνεται με βάση την αξιολόγηση των προσόντων του υποψηφίου και τον τελικό βαθμό που προκύπτει από:
 1. το βαθμό του πτυχίου,
 2. γραπτή εξέταση σε ένα θέμα οικονομικής επικαιρότητας,
 3. προφορική αξιολόγηση στη Μικροοικονομική και Μακροοικονομική Θεωρία, στην Περιφερειακή Επιστήμη, στη Χωροταξία και Πολεοδομία, στα Μαθηματικά και τη Στατιστική. Η εξεταστέα ύλη ορίζεται εγκαίρως από την Επιτροπή Εξετάσεων.
- Προβλέπεται επίσης αξιολόγηση της καλής γνώσης της αγγλικής γλώσσας που μπορεί να προκύπτει και από δίπλωμα κατάλληλου επιπέδου κατά τη κρίση της Επιτροπής Εξετάσεων.
- Η αίτηση για εισαγωγή στον Κύκλο Σπουδών Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης, συνοδευόμενη από τα απαραίτητα δικαιολογητικά, πρέπει να υποβληθεί στη Γραμματεία του Τμήματος μεταξύ 4-18 Μαΐου. (Υποψήφιοι που κατά τη περίοδο αυτή δεν έχουν ολοκληρώσει τις πτυχιακές τους εξετάσεις μπορούν να υποβάλλουν βεβαίωση πτυχίου έως 1η Σεπτεμβρίου).
- Οι εισαγωγικές εξετάσεις ολοκληρώνονται έως το τέλος Ιουνίου και τα αποτελέσματα ανακοινώνονται έως 15 Σεπτεμβρίου.

1.6.2. Δομή του ΠΜΣ

Το Πρόγραμμα Σπουδών που οδηγεί στην απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (ΜΔΕ) στην Οικονομική και Περιφερειακή Ανάπτυξη είναι διετούς διάρκειας και προβλέπει την υποχρεωτική παρακολούθηση μαθημάτων κατανεμημένων σε 4 διδακτικά εξάμηνα, καθώς και την εκπόνηση διπλωματικής εργασίας. Η διδασκαλία διεξάγεται καθημερινά σε απογευματινές ώρες, έτσι ώστε να είναι δυνατή η παρακολούθηση και από εργαζόμενους. Κατά το πρώτο εξάμηνο όλα τα μαθήματα είναι υποχρεωτικά, ενώ στα επόμενα εξάμηνα δίδεται η δυνατότητα επιλογής μαθημάτων. Κατά το τρέχον ακαδημαϊκό έτος περιλαμβάνονται τα εξής μαθήματα:

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Περιφερειακή ανάπτυξη και πολιτική
2. Χωροταξία – Φυσικός σχεδιασμός
3. Μικροοικονομική θεωρία
4. Μακροοικονομική θεωρία

5. Οικονομική ανάπτυξη
6. Μέθοδοι περιφερειακής ανάλυσης

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Θεωρία τόπου εγκατάστασης
2. Πολεοδομία – Αστικό περιβάλλον και σχεδιασμός
3. Θεσμικό πλαίσιο περιφερειακής & τοπικής ανάπτυξης
4. Οικονομική και πολιτική του περιβάλλοντος
5. Διεθνείς διαστάσεις της ανάπτυξης
6. Οικονομετρία
7. Εθνικοί & περιφερειακοί λογαριασμοί & στατιστικές
8. Αγορές εργασίας και πολιτικές απασχόλησης

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Πολιτικές διαστάσεις της περιφερειακής ανάπτυξης
2. Αστική οικονομική ανάλυση
3. Δημόσια επιλογή– Οικονομική των οργανισμών
4. Οικονομική – κοινωνική πολιτική
5. Γεωγραφικά συστήματα πληροφοριών
6. Δημοσιονομική πολιτική & δημοσιονομική αποκέντρωση
7. Αξιοποίηση ακίνητης περιουσίας

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Ευρωπαϊκή οικονομική ενοποίηση και περιφερειακή πολιτική
2. Πολιτιστική αποκέντρωση
3. Ελληνική οικονομία
4. Μέθοδοι αξιολόγησης περιφερειακών προγραμμάτων
5. Πολυπαραγοντική στατιστική ανάλυση
6. Θέματα κλαδικής οικονομική ανάλυσης

Το ΠΜΣ χρηματοδοτείται με €24.000 ετησίως από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας.

1.7. Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών

Στο πλαίσιο του Τμήματος Λειτουργεί ΠΔΣ η δομή και οι διαδικασίες του οποίου περιγράφονται στον Εσωτερικό Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών που επισυνάπτεται.

Δεκτοί ως υποψήφιοι για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής γίνονται κάτοχοι μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης σε γνωστικό αντικείμενο συναφές προς τα γνωστικά αντικείμενα του Τμήματος.

Οι υποψήφιοι πρέπει να υποβάλλουν αίτηση στη Γραμματεία του Τμήματος με τα κατά περίπτωση αναγκαία δικαιολογητικά, καθώς και μια αναλυτική πρόταση 3000 λέξεων περίπου όπου:

- αναπτύσσεται το προτεινόμενο θέμα της διατριβής,
- περιγράφεται η μεθοδολογία και
- διατυπώνονται τα κατά τη κρίση του υποψηφίου στοιχεία πρωτοτυπίας και συμβολής στην επιστήμη της προτεινόμενης έρευνας.

Ο υποψήφιος υποβάλλει επίσης το όνομα του μέλους ΔΕΠ του Τμήματος που προτείνει ως επιβλέποντα, εφόσον έχει προηγηθεί σχετική συνεννόηση μαζί του. Είναι δυνατή η υποβολή αίτησης και χωρίς προτεινόμενο επιβλέποντα οπότε, σε περίπτωση αποδοχής της αίτησης, η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης ορίζει τον επιβλέποντα, όπως και τα άλλα μέλη της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής. Βασική προϋπόθεση για την κατ' αρχήν αποδοχή της αίτησης είναι να δεχθεί μέλος ΔΕΠ να αναλάβει ως επιβλέπων. Η αίτηση για ένταξη στο διδακτορικό κύκλο σπουδών με τα προαναφερθέντα συνοδευτικά μπορεί να υποβληθεί οποτεδήποτε κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους.

Η μέγιστη διάρκεια εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής είναι τα πέντε έτη. Ο τρόπος εξέτασης της διατριβής και απονομής του διδακτορικού διπλώματος ακολουθεί τα προβλεπόμενα στην ισχύουσα νομοθεσία.

Το ΠΔΣ περιλαμβάνει δύο Κύκλους Σεμιναρίων Υποψηφίων Διδασκόντων κατ' έτος.

Οι υποχρεώσεις των Υποψηφίων Διδασκόντων περιλαμβάνονται στα Φυλλάδια Προϋποθέσεων, Αξιολόγησης και Προγραμματισμού και Προόδου, τα οποία επισυνάπτονται.

Βάσει των υποχρεώσεων αυτών, οι Υποψήφιοι Διδάκτορες οφείλουν να έχουν διαρκή παρουσία στο Τμήμα, καθώς και διεθνή επιστημονική δραστηριότητα, με συμμετοχή σε διεθνή συνέδρια ή τη δημοσίευση άρθρου/ων σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά, σε θέματα που σχετίζονται με το αντικείμενο της διατριβής.

1.8. Διδακτικό Έργο

Κατ' έτος στο ΤΟΠΑ εισάγονται συνολικά περίπου 230 φοιτητές. Οι εν ενεργεία φοιτητές του ΤΟΠΑ ανέρχονται, κατά προσέγγιση, στους 2.500. Το ακροατήριο αυτό θεωρείται υπερβολικά μεγάλο. Το Τμήμα έχει ζητήσει επανειλημμένα τη μείωση του αριθμού των εισακτέων.

Σήμερα, η αναλογία διδασκόντων προς διδασκόμενους ανέρχεται σε 1:100 περίπου.

Το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών περιλαμβάνει εξειδικευμένα γνωστικά αντικείμενα, τα οποία διδάσκονται με την αξιοποίηση Νέων Τεχνολογιών Πληροφορικής. Τέτοια μαθήματα είναι:

- Η Οικονομική Ανάπτυξη
- Η Οικονομική Μεγέθυνση
- Η Τραπεζική Οικονομική
- Η Οικονομική της Εργασίας
- Η Λογιστική
- Η Νομισματική & Πιστωτική Θεωρία & Πολιτική
- Οικονομικές Λειτουργίες του Κράτους
- Η Διεθνή Οικονομική
- Τα Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών
- Η Χωρική Οικονομετρία
- Ο Περιφερειακό Προγραμματισμός
- Η Χωροταξία
- Η Πολεοδομία
- Η Αξιοποίηση Ακίνητης Περιουσίας
- Η Περιβαλλοντική Πολιτική
- Ο Σχεδιασμός της Βιώσιμης Ανάπτυξης

Για τη διδασκαλία, το Τμήμα αξιοποιεί τις διαθέσιμες υποδομές, τα μέσα και τις δυνατότητες ΤΠΕ, που παρέχει το πανεπιστήμιο και τα οποία θεωρούνται ανεπαρκή. Οι ανεπαρκείς υποδομές εμποδίζουν επίσης την κατάτμηση του ακροατηρίου των πρώτων ετών.

Τα προβλήματα στις Εφαρμογές ΤΠΕ και στα Εργαστήρια Η/Υ επηρεάζουν τη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας της διδασκαλίας, λόγω της φύσης του Τμήματος σε πολλά εξειδικευμένα μαθήματα, όπως Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών, Χωρική Οικονομετρία, Πληροφορική, Χωροταξία κ.ά.

Παρ' όλες τις δυσκολίες το διδακτικό έργο μπορεί να θεωρηθεί ως λίαν ικανοποιητικό, ενώ η δομή του νέου Προγράμματος ενισχύει την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Τα προβλήματα αυτά ελαττώνονται, χωρίς ωστόσο να εκλείπουν, στο ΠΜΣ, κυρίως λόγω του μικρότερου ακροατηρίου. Ωστόσο, οι ανάγκες για περιοδική ανανέωση του εξοπλισμού, λόγω της φύσης πολλών γνωστικών αντικειμένων και η αδυναμία επαρκούς κάλυψης αυτών, επηρεάζει τη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας της διδασκαλίας.

Η πλειονότητα του διδακτικού προσωπικού του ΤΟΠΑ διδάσκει στο ΠΜΣ, ενώ στη διδασκαλία συμμετέχουν και ομότιμοι καθηγητές του Τμήματος, καθώς και μέλη ΔΕΠ άλλων Πανεπιστημίων (όπως π.χ. του ΕΜΠ), ως επισκέπτες καθηγητές.

Παράλληλα, μέλη ΔΕΠ του ΤΟΠΑ συμμετέχουν σε τριμελείς επιτροπές επίβλεψης Διδακτορικών Διατριβών και έχουν διδασκαλία σε Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών άλλων Πανεπιστημίων, σε πέντε Πανεπιστήμια της Χώρας (Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Πανεπιστήμιο Πειραιά, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου).

2. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

2.1. Προαγωγή της έρευνας

2.1.1. Η Ερευνητική Πολιτική του ΤΟΠΑ

Το ΤΟΠΑ έχει διαμορφώσει συγκεκριμένη ερευνητική πολιτική από της ιδρύσεώς του. Η ερευνητική του προσπάθεια εστιάζεται στους ακόλουθους Άξονες:

A. Βασική Έρευνα στους τομείς:

- Οικονομική Ανάπτυξη και Πολιτική
- Οικονομική του Χώρου
- Ποσοτική Ανάλυση και Περιφερειακή Στατιστική
- Χωρική Οικονομετρία
- Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών
- Θεωρία Περιφερειακής Επιστήμης
- Περιφερειακή Πολιτική και Προγραμματισμός
- Τοπική Ανάπτυξη
- Οικονομική του Περιβάλλοντος και των Φυσικών Πόρων
- Χωρικός Σχεδιασμός
- Οικονομικά της Εργασίας

B. Εφαρμοσμένη Έρευνα στους τομείς:

- Περιφερειακή Ανάλυση – Πολιτική και Ανάπτυξη
- Αγορά Εργασίας, Κοινωνική Πολιτική
- Αστικά Κέντρα
- Εκπαίδευση, Οργάνωση ΑΕΙ, Πολιτιστική Ανάπτυξη
- Μελέτες Οργάνωσης
- Καινοτομία και την Υψηλή Τεχνολογία
- Μελέτες Επιπτώσεων
- Περιβαλλοντική Πολιτική

Γ. Διεθνείς Συνεργασίες με ΑΕΙ και Ερευνητικά Κέντρα και Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Δ. Εκδόσεις Ερευνητικών Έργων – Δημοσιεύσεις Άρθρων σε Επιστημονικά Περιοδικά

Ε. Οργάνωση Επιστημονικών Συνεδρίων και Συμμετοχή σε Εθνικά και Διεθνή Συνέδρια για την παρουσίαση του Ερευνητικού Έργου του Τμήματος και των ΕΠΠ.

2.1.2. Παρακολούθηση της ερευνητική πολιτικής

Η παρακολούθηση της ερευνητικής πολιτικής του ΤΟΠΑ γίνεται από τον Πρόεδρο, τον Αν. Πρόεδρο, τους Διευθυντές Τομέων, καθώς και από τους Διευθυντές των ΕΠΠ, Περιφερειακής Ανάπτυξης, Αστικού Περιβάλλοντος και Ανθρώπινου Δυναμικού και από τον Διευθυντή του Εργαστηρίου Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών και Οικονομικής Έρευνας.

2.1.3. Δημοσιοποίηση του ερευνητικού απολογισμού

Ο Ερευνητικός Απολογισμός του ΤΟΠΑ κατατίθεται στο τέλος της θητείας του Προέδρου στη Σύγκλητο του Παντείου Πανεπιστημίου.

2.1.4. Ενεργοποίηση Ερευνητών

Το ΤΟΠΑ και τα δύο ΕΠΙ, αξιοποιούν ως ερευνητές τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης, καθώς και ειδικούς επιστήμονες που απαιτείται να στελεχώσουν τις ομάδες έργου κατά περίπτωση. Για το σκοπό αυτό ενημερώνονται εγγράφως τα μέλη ΔΕΠ και οι ειδικοί επιστήμονες που μπορούν δυνητικά να στελεχώσουν τις διάφορες ομάδες έργου.

2.1.5. Διάχυση των αποτελεσμάτων της έρευνας

Η δημοσιοποίηση του ερευνητικού απολογισμού γίνεται με τους ακόλουθους τρόπους:

- Δημοσίευση άρθρων που βασίζονται στις έρευνες του ΤΟΠΑ σε επιστημονικά περιοδικά, συλλογικούς τόμους και πρακτικά συνεδρίων.
- Ανάρτηση των ερευνών ή των επιστημονικών άρθρων στις ιστοσελίδες: www.panteion.gr, www.ipa.panteion.gr, www.uehr.panteion.gr
- Κατάθεση αντιτύπων των ερευνητικών έργων στη Βιβλιοθήκη του Παντείου Πανεπιστημίου.
- Έκδοση βιβλίων που βασίζονται στο ερευνητικό έργο του ΤΟΠΑ.

2.2. Ερευνητικά Προγράμματα

2.2.1. Ερευνητικά προγράμματα της τελευταίας πενταετίας 2005-2010

Ενδεικτικά, ερευνητικά προγράμματα, που υλοποίησε ή υλοποιεί το ΤΟΠΑ κατά την τελευταία πενταετία, 2005-2010, είναι τα εξής:

1. ESTIA-SPOSE: Ευρωπαϊκός Χώρος – Δείκτες Χωρικής Ανάπτυξης και Δράσεις για ένα Παρατηρητήριο Χωρικής Ανάπτυξης στη Νοτιοανατολική Ευρώπη, 2004-2006, INTERREG III B / CADSES.
2. Μελέτη για τα Αναπτυξιακά Κίνητρα στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, Κοινοτική Πρωτοβουλία EQUAL, Έργο: «Νησιωτική Συμπολιτεία-Ισότητα Πρόσβαση», 2005, Γενική Γραμματεία Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου.
3. Μακροχρόνιο σχέδιο στρατηγικής ανάπτυξης του νομού Λαρίσης 2006 – 2020, 2005, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Λάρισας.
4. Διερεύνηση προοπτικών ανάπτυξης της περιοχής του Ελαιώνα, ΙΠΑ – ΙΟΒΕ, 2006, Οργανισμός Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προστασίας Περιβάλλοντος Αθήνας.
5. Μελέτη σκοπιμότητας και επιπτώσεων της λειτουργίας και μετεγκατάστασης της βιομηχανίας έτοιμου Σκυροδέματος του Ελαιώνα, Ινστιτούτο Περιφερειακής Ανάπτυξης Παντείου Πανεπιστημίου και Εταιρεία Συμβούλων ECHMES Ltd, 2006, E.T. Μπετόν Α.Ε. (Ομίλος Italscementi), Ιντερμπετόν Δομικά Υλικά Α.Ε. (Ομίλος TITAN) και Lafarge Μπετόν Α.Β.Ε.Ε. (Ομίλος Lafarge).
6. Επιλογή Τόπων Εγκατάστασης Αποκεντρωμένων Μονάδων του Ο.Π.Ε. με βάση τα αναπτυξιακά και τα εξαγωγικά χαρακτηριστικά των Περιφερειών της Χώρας, 2007, Ελληνικός Οργανισμός Εξωτερικού Εμπορίου.
7. Σχέδιο Στρατηγικής Ανάπτυξης του Νομού Δωδεκανήσου 2007-2015, 2007, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Δωδεκανήσου.

8. Σχέδιο Στρατηγικής Ανάπτυξης Νότιας Πελοποννήσου (Μεσσηνίας-Λακωνίας), 2007, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Μεσσηνίας και Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Λακωνίας.
9. Ο Αναπτυξιακός και Επιχειρησιακός Ρόλος της ΕΤΒΑ-ΒΙΠΕ στο Πλαίσιο του Χωροταξικού Σχεδιασμού για τη Βιομηχανία, 2007, ΕΤΒΑ-ΒΙΠΕ.
10. NPD-NET, Ανάπτυξη Νέων Προϊόντων μέσω Περιφερειακών Δικτύων, 2005-2007, Interreg III C.
11. Προκαταρκτική Αξιολόγηση Αντικτύπου του Ειδικού Χωροταξικού Σχεδίου του Τουρισμού, 2008, Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδας.
12. Μεσσηνία 2015 Στρατηγικές Παρεμβάσεις για τη Χωρική Οργάνωση της Δυτικής Μεσσηνίας και την Αειφόρο Ανάπτυξη του Νομού, 2009, ΤΕΜΕΣ
13. Παροχή Συμβουλευτικών Υπηρεσιών για την Υλοποίηση της Δράσης «Ευρωπαϊκά Νησιά» - 1^ο Πρόγραμμα Δράσης για την Υλοποίηση της Χωρικής Ατζέντας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, 2008-09, Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών.
14. Έρευνα για τις μορφές κοινωνικού αποκλεισμού στις πυρόπληκτες περιοχές του νομού Ηλείας, 2010, ΕΣΠΑ- Πρόγραμμα Συνεργασία.
15. Έρευνα SHARE (Survey on Health, Ageing and Retirement in Europe- Έρευνα για την υγεία, τη γήρανση και τη συνταξιοδότηση στην Ευρώπη), FP6.
16. ESPON Territorial Diversity in Europe, Priority 2: “Targeted analysis based on user demand: European perspective on development of different types of territories”, 2010, NORDREGIO.

2.2.2. Αριθμός και σύνθεση ερευνητών

Οι επιμέρους κατηγορίες και ο αριθμός των Ερευνητών που έχουν συνεργασθεί στα Ερευνητικά Προγράμματα του ΤΟΠΑ, την τελευταία πενταετία, έχουν ως εξής:

- α. Μέλη ΔΕΠ Τμ. Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης: 26
- β. Μέλη ΔΕΠ άλλων Τμημάτων του Παντείου Πανεπιστημίου ή άλλων ΑΕΙ: 15
- γ. Ξένοι Καθηγητές: 10
- δ. Ερευνητές Ειδικόί Επιστήμονες: 25

2.3. Ερευνητικές Υποδομές

2.3.1. Αριθμός και χωρητικότητα ερευνητικών εργαστηρίων

Το **ΙΙΑ** στεγάζεται σε ιδιόκτητους χώρους, που αποκτήθηκαν το 1995 με χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο ισόγειο και στον 1^ο όροφο κτηρίου επί της Λεωφόρου Συγγρού 130.

Οι εγκαταστάσεις του περιλαμβάνουν:

- α. Χώρους Γραφείων- Εργαστηρίου- Βιβλιοθήκης- Συσκέψεων, εμβαδού 320τμ
- β. Αμφιθέατρο με συμπληρωματικούς χώρους, εμβαδού 180τμ
- γ. Οκτώ (8) θέσεις στάθμευσης στα υπόγεια του κτιρίου.

Το **ΙΑΠΑΔ** στεγάζεται στην Αριστοτέλους 14, στην Καλλιθέα. Εκτείνεται σε δύο ορόφους συνολικού εμβαδού 360 τ.μ. Στον έναν όροφο βρίσκεται η γραμματεία, το λογιστήριο, ο χώρος τεκμηρίωσης καθώς και γραφεία ερευνητών. Στον άλλο όροφο στεγάζονται η αίθουσα σεμιναρίων, τα εργαστήρια καθώς και η αίθουσα των διακομιστών.

Το **Εργαστήριο Οικονομικής Έρευνας & Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών** στεγάζεται στην Αριστοτέλους 29, στον 2ο όροφο. Στις εγκαταστάσεις του περιλαμβάνονται ένα Εργαστήριο Πληροφορικής και ένας ενιαίος χώρος με γραφεία ερευνητών.

2.3.2. Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα των χώρων των Ερευνητικών Εργαστηρίων

Το **ΠΙΑ** στεγάζεται σε κτιριακές εγκαταστάσεις, η αγορά και η διαμόρφωση των οποίων, χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση το 1995. Οι χώροι που διαμορφώθηκαν με ειδική αρχιτεκτονική μελέτη θεωρούνται λειτουργικοί και σχετικά επαρκείς.

Οι χώροι του **ΙΑΠΑΔ** είναι εξοπλισμένοι με το απαραίτητο υλικό όπως έπιπλα, τοπικό δίκτυο, υπολογιστές, τηλέφωνα και πίνακες ανακοινώσεων. Ακόμα υπάρχει αίθουσα η οποία χρησιμοποιείται είτε ως αίθουσα σεμιναρίων είτε ως αίθουσα συσκέψεων. Τέλος θα πρέπει να αναφέρουμε ότι οι διάφοροι διακομιστές, οι οποίοι παρέχουν σημαντικές υπηρεσίες στο Ινστιτούτο βρίσκονται σε ξεχωριστό δωμάτιο όπου με τη χρήση κατάλληλου εξοπλισμού (σταθεροποιητές τάσης, κλιματιστικό) εξασφαλίζεται η συνεχή λειτουργία τους.

Οι χώροι του **Εργαστηρίου Οικονομικής Έρευνας & Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών** μπορούν να χαρακτηριστούν επαρκείς. Παρόλα αυτά ο χώρος στέγασης του εργαστηρίου της Πληροφορικής παρουσιάζει προβλήματα καταλληλότητας λόγω παλαιότητας του κτίσματος. Ειδικότερα η ηλεκτρικές εγκαταστάσεις του κτηρίου χρήζουν προσοχής ενώ το δίκτυο στο εσωτερικό του κτηρίου είναι ομοαξονικού τύπου.

2.3.3. Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα του Εργαστηριακού Εξοπλισμού

Το **ΠΙΑ** διαθέτει Εργαστήριο Πληροφορικής και Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών που διαθέτει:

- Server
- Ψηφιοποιητή Digitizer
- Σαρωτή (scanner)
- Εκτυπωτή χαρτών- Plotter
- Έγχρωμους εκτυπωτές

Οι Βασικές λειτουργίες του Εργαστηρίου του ΠΙΑ είναι:

- Ο σχεδιασμός, η υλοποίηση και η τεχνική υποστήριξη του δικτύου Η/Υ.
- Η παροχή στο επιστημονικό και διοικητικό προσωπικό του Ινστιτούτου σύγχρονων και αποτελεσματικών υπολογιστικών εργαλείων. Η μελέτη και υλοποίηση μηχανογραφικών λύσεων προς υποστήριξη των ακαδημαϊκών, ερευνητικών και μελετητικών δραστηριοτήτων του Ινστιτούτου.
- Η ανάπτυξη, ο εμπλουτισμός και η συντήρηση της Βάσης Περιφερειακών Δεδομένων, καθώς και της Βάσης Γεωγραφικών Δεδομένων. Ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη εφαρμογών διαχείρισης των Βάσεων, με σκοπό την υποστήριξη των δραστηριοτήτων των ερευνητών, αλλά και τη διάχυση της στατιστικής και γεωγραφικής πληροφορίας σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς οι οποίοι δραστηριοποιούνται σε τομείς σχετικούς με την αστική και περιφερειακή ανάπτυξη.
- Η μηχανογραφική υποστήριξη των ερευνητών και μεταπτυχιακών φοιτητών.

Τα εργαστήρια τα οποία στεγάζονται στο **ΙΑΠΑΔ** είναι το εργαστήριο του Αστικού Περιβάλλοντος, του Ανθρώπινου Δυναμικού και των Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών (ΓΣΠ) και Χωρικής Ανάλυσης. Οι εγκαταστάσεις του Ινστιτούτου περιλαμβάνουν δομημένη καλωδίωση (εσωτερικά) και ασύρματη δικτύωση 11Mbps με τα κεντρικά του Πανεπιστημίου.

Το ΙΑΠΑΔ περιλαμβάνει 20 προσωπικούς υπολογιστές για θέσεις εργασίας. Για την εξυπηρέτηση των χρηστών των θέσεων αυτών λειτουργούν servers οι οποίοι περιλαμβάνουν, 1) Backup server (raid 5), 2) Web server, 3) κεντρικό Firewall 4) MySQL server και 5) GIS servers οι οποίοι περιλαμβάνουν ARCIMS server, ARCGIS server και Mapserver.

Επίσης, στο διαθέσιμο υλικό του ΙΑΠΑΔ συμπεριλαμβάνονται: φωτοτυπικό μηχάνημα, δικτυακοί laser εκτυπωτές A3 και A4, σαρωτής χαρτών, ψηφιοποιητής, plotter, προβολέας video, και φορητοί υπολογιστές.

Οι άδειες λογισμικού οι οποίες χρησιμοποιούνται αφορούν τα παρακάτω προγράμματα ¹:

- Λειτουργικά συστήματα προσωπικών υπολογιστών (Windows 2000, Windows XP, Windows Vista)
- Λειτουργικά συστήματα servers (Windows Server 2000, Windows Server 2003, Suse Linux Enterprise 9, Ubuntu Server)
- Σουίτα εφαρμογών γραφείου (MS Office και OpenOffice)
- Προγράμματα desktop GIS (ArcInfo, ArcView και MapInfo)
- Προγράμματα Web GIS (ArcIMS, ArcGIS, και Mapserver)
- Προγράμματα διαχείρισης βάσεων δεδομένων (ArcSDE, MySQL)

Το **Εργαστήριο Οικονομικής Έρευνας & Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών** διαθέτει ένα εργαστήριο Πληροφορικής με 20 θέσεις εργασίας. Ακόμα υπάρχει διαθέσιμος χώρος εργασίας για ερευνητές με 4 προσωπικούς υπολογιστές. Για τις ανάγκες του εργαστηρίου λειτουργεί 1) διακομιστής αρχείων 2) διακομιστής ταυτοποίησης χρηστών, 3) διακομιστής χωρικής βάσης δεδομένων PostGIS, 4) κεντρικό firewall και 5) διακομιστής διαμοιρασμού αδειών. Τέλος στον εξοπλισμό περιλαμβάνονται εκτυπωτές laser A3, scanner χαρτών, ψηφιοποιητής και φωτοτυπικό μηχάνημα. Στις άδειες λογισμικού περιλαμβάνονται άδειες χρήσης του ΓΣΠ ArcGIS 9.1, του LimpDEp και του EvIEWS.

2.3.4. Κάλυψη των αναγκών της ερευνητικής διαδικασίας

Σε μεγάλο βαθμό, καλύπτονται οι ανάγκες της Ερευνητικής διαδικασίας, αν και θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμοι περισσότεροι χώροι για την επιτόπου εργασία των ερευνητών.

2.3.5. Ανανέωση ερευνητικών υποδομών

Ο ερευνητικός εξοπλισμός του **ΠΠΑ** θεωρείται λειτουργικός. Οι H/Y DT, οι εκτυπωτές και τα φωτοτυπικά έχουν ανανεωθεί σχετικά πρόσφατα. Ενδεχομένως, τίθεται ζήτημα ανανέωσης του λοιπού εξοπλισμού (Digitizer, Scanner, Plotter) και της κεραίας σύνδεσης με το δίκτυο του Πανεπιστημίου.

¹ Οι εκδόσεις Linux δεν απαιτούν την αγορά άδειας για τη χρήση τους. Το ίδιο ισχύει και για το λογισμικό ανοιχτού κώδικα όπως για παράδειγμα ο Mapserver.

Οι διαθέσιμες υποδομές του **ΙΑΠΑΔ** καλύπτουν τις ανάγκες τόσο της ερευνητικής, όσο και της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Η ασύρματη σύνδεση τόσο του ΠΠΑ, όσο και του ΙΑΠΑΔ με το κεντρικό κτήριο του Πανεπιστημίου, αποτελεί ένα χρόνιο πρόβλημα λόγω πρώτον της ταχύτητάς της (11Mbps) και δεύτερον λόγω της ποιότητας της υπηρεσίας.

2.3.6. Χρηματοδότηση της προμήθειας, συντήρησης και ανανέωσης των ερευνητικών υποδομών

Η χρηματοδότηση της προμήθειας, συντήρησης και ανανέωσης των ερευνητικών υποδομών των δύο ΕΠΠ γίνεται από ίδιους πόρους (προϋπολογισμός ερευνητικών έργων) των ΕΠΠ, καθώς από πόρους του Πανεπιστημίου με σημαντικές δυσκολίες στην εκταμίευση κονδυλίων.

2.4. Επιστημονικές Δημοσιεύσεις των μελών ΔΕΠ του ΤΟΠΑ κατά την τελευταία πενταετία

Όπως έχει αναφερθεί, το ΤΟΠΑ αποτελείται από δύο τομείς, τον Τομέα Πολιτικής Οικονομίας και τον Τομέα Περιφερειακής Επιστήμης, που θεραπεύουν αντιστοίχως την Οικονομική Επιστήμη και την Περιφερειακή Ανάπτυξη. Με βάση το διακριτό ρόλο που έχουν οι δυο τομείς στη συνέχεια παρουσιάζεται ξεχωριστά για κάθε Τομέα το αντίστοιχο ερευνητικό έργο.

Τομέας Πολιτικής Οικονομίας

Συνολικά το ερευνητικό έργο των μελών ΔΕΠ του Τομέα Πολιτικής Οικονομίας συνοψίζεται ως ακολούθως:

- Συγγραφή 14 βιβλίων και μονογραφιών.
- Δημοσιεύσεις 34 κεφαλαίων σε συλλογικούς τόμους.
- 120 δημοσιεύσεις σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά με κριτές (από αυτά τα 80 περίπου καταγράφονται στη βιβλιομετρική βάση αναφοράς Scopus).

Οι δημοσιεύσεις του Τομέα Πολιτικής Οικονομίας έχουν εμφανιστεί σε διεθνώς αναγνωρισμένα περιοδικά, όπως: Journal of Development Economics, Journal of Money Credit and Banking, Economics Letters, Journal of International Money and Finance, Studies in Non-linear Dynamics and Econometrics, Public Choice, Journal of Development Studies, European Review of Agricultural Economics, Papers in Regional Science, Cambridge Journal of Economics, Regional Studies, Quality & Quantity, Social Science & Medicine, Water Research, Marine Pollution Bulletin, J Market Research Society, Technometrics.

Ενδεικτικό δε της αναγνώρισης της έρευνας που εκπονείται από τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος είναι ο συνολικός αριθμός 1050 ετεροαναφορών (για την καταμέτρηση των βιβλιογραφικών αναφορών χρησιμοποιήθηκαν οι βιβλιομετρικές βάσεις δεδομένων, Scopus, Econlit, και Google Scholar) που έχουν γίνει σε δημοσιεύσεις μελών ΔΕΠ του Τομέα. Επιπλέον, μέλη ΔΕΠ του Τομέα έχουν διατελέσει κριτές σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά.

Παράλληλα, μολονότι δεν υπάρχουν διαθέσιμα ακριβή ποσοτικά στοιχεία, ένας αριθμός μελών ΔΕΠ έχει δώσει διαλέξεις σε άλλους ακαδημαϊκούς και ερευνητικούς φορείς κατόπιν πρόσκλησης.

Τέλος, ο Τομέας Πολιτικής Οικονομίας συμμετείχε κατά την τελευταία πενταετία και συνεχίζει να συμμετέχει σε αριθμό ερευνητικών προγραμμάτων-έργων, τα οποία εκπονούνται ή εκπονήθηκαν για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Κεντρικής Κυβέρνησης και διαφόρων Νομαρχιών και Δήμων στην Ελλάδα.

Τομέας Περιφερειακής Επιστήμης

Συνολικά το ερευνητικό έργο των Μελών ΔΕΠ του Τομέα Περιφερειακής Επιστήμης (ΤΠΕ) συνοψίζεται ως ακολούθως:

- Συγγραφή 24 βιβλίων και μονογραφιών.
- Συμμετοχή σε 23 βιβλία και συλλογικούς τόμους, με επιστημονικά άρθρα.
- 8 επιστημονικές επιμέλειες και μεταφράσεις βιβλίων.
- 75 άρθρα δημοσιευμένα σε πρακτικά ελληνικών και διεθνών επιστημονικών συνεδρίων.
- Δημοσιεύσεις σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά με κρίση, κατά βιβλιομετρική βάση αναφοράς:
 - Scopus: 59
 - Econlit: 53
 - Harzing: 224

Οι δημοσιεύσεις των Μελών του ΤΠΕ έχουν εμφανισθεί σε διεθνώς αναγνωρισμένα περιοδικά, όπως: Papers in Regional Science, Regional Studies, Transport Policy, Studies in Regional Science, Sustainable Development, Annals of Regional Science, Environment and Planning, European Planning Studies, European Urban and Regional Studies, New Political Economy, Ecological Economics, Applied Financial Economics, Water Resources Management, International Journal of Environment and Sustainable Development, International Journal of Environment and Pollution, Environment, Development and Sustainability, Statistical Review, Neural, Parallel and Scientific Computations, Journal of Immigrant and Refugee Studies, Journal of Ethnic and Migration Studies.

Ο συνολικός αριθμός ετεροαναφορών σε δημοσιεύσεις μελών ΔΕΠ του Τομέα ξεπερνάει τις 850, όπως προκύπτει από τις βάσεις Harzing, Scopus και Google Scholar. Επίσης, αρκετά μέλη ΔΕΠ του Τομέα έχουν διατελέσει κριτές σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά.

Επιπλέον, μέλη του ΤΠΕ έχουν συμμετάσχει στη διοίκηση της European Regional Science Association (ERSA), που είναι το βασικό επιστημονικό όργανο των Επιστημόνων της Περιφερειακής Ανάπτυξης, καθώς και της European Association of Urban History (EAUH). Το ΤΟΠΑ φιλοξενεί τα ετήσια συνέδρια του Ελληνικού Τμήματος της ERSA, οι εργασίες των οποίων πραγματοποιούνται στις εγκαταστάσεις του ΙΠΑ. Παράλληλα, το ΙΠΑ οργάνωσε το Ελληνικό Δίκτυο Καινοτομίας, που προέκυψε από τα ερευνητικά προγράμματα Regional Innovation Strategies, στα οποία συμμετείχε και του οποίου μέλη είναι Έλληνες και ξένοι επιστήμονες που ασχολούνται με θέματα καινοτομίας και καινοτομικών προγραμμάτων.

Τέλος, τα μέλη ΔΕΠ του ΤΠΕ έχουν εκπονήσει σημαντικό αριθμό ερευνητικών έργων για την Ευρωπαϊκή Ένωση, την Κεντρική Κυβέρνηση, τις Περιφέρειες, τις Νομαρχίες, τους Δήμους και άλλους Δημόσιους Φορείς. Ενδεικτικά αναφέρονται η εκπόνηση του

Περιφερειακού Σκέλους του Γ΄ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης 2000-2006, του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Αττικής 2000-2006, η διερεύνηση των κοινωνικοοικονομικών και χωροταξικών επιδράσεων της λειτουργίας του αεροδρομίου «Ελ. Βενιζέλος» στην ευρύτερη περιοχή των Μεσογείων, η παροχή Συμβουλευτικών Υπηρεσιών στο ελληνικό Υπουργείο Οικονομίας για την υλοποίηση της Δράσης «Ευρωπαϊκά Νησιά», που προωθείται στο πλαίσιο του 1^{ου} Προγράμματος Δράσης για την εφαρμογή της Χωρικής Ατζέντας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Από τα παραπάνω, προκύπτει ότι **το σύνολο του δημοσιευμένου έργου των μελών ΔΕΠ του ΤΟΠΑ**, είναι συνοπτικά το εξής:

Βιβλία και μονογραφίες	38
Άρθρα και κεφάλαια σε βιβλία και σε συλλογικούς επιστημονικούς τόμους	57
Άρθρα δημοσιευμένα σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά με κρίση (σύμφωνα με τη βιβλιομετρική βάση αναφοράς Scopus)	140
Επιστημονικές επιμέλειες και μεταφράσεις βιβλίων	8
Άρθρα δημοσιευμένα σε πρακτικά ελληνικών και διεθνών επιστημονικών συνεδρίων	75
Συνολικός αριθμός ετεροαναφορών (τουλάχιστον)	1.900

2.5. Ερευνητικές Ακαδημαϊκές Συνεργασίες του ΤΟΠΑ

Το ΤΟΠΑ έχει αναπτύξει συνεργασίες στο πλαίσιο των ερευνητικών του προγραμμάτων με διάφορους ακαδημαϊκούς φορείς και ιδρύματα. Ενδεικτικά αναφέρονται οι εξής φορείς:

Εσωτερικού

Ακαδημία Αθηνών
 Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
 Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
 Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο
 Πανεπιστήμιο Αιγαίου
 Πανεπιστήμιο Πατρών
 Πανεπιστήμιο Πειραιά
 ΕΠΙ Ψυχικής Υγιεινής Πανεπιστημίου Αθηνών

Εξωτερικού

London School of Economics (European Institute, ESOC Lab)
 Bocconi University (Milano, Italy)
 University of Business and Economics (Vienna, Austria)
 University of Madrid (Spain)
 Nord region- Nordic Centre for Spatial Development (Sweden)
 GREMI (Italy)
 CEFIDEC- Training and Innovation Centre (Romania)
 University of Geneva - Geography Department (Switzerland)
 University of Darmstadt, Germany
 University of Oxford, UK

University of Bristol, UK
European University of Florence
University of Twente, Netherlands
University of Warsaw, Poland,
Ege University, Turkey
University of Goteborg, Sweden
Manheim University, Germany
OIR, Austria
BBR, Germany,
Velico Turnovo University of Bulgaria
University of the West of England (Bristol, UK)
University of Warsaw, Poland
POLIMI-DIAP (Πολυτεχνείο Μιλάνου)
UGOT (Πανεπιστήμιο του Γκέτενμποργκ)
Οικονομικό Πανεπιστήμιο Σμύρνης, Τουρκία
Karlsruhe Research Centre, Germany
National Planning Institute (ISPU), Albania
Institute of Geography, Bulgarian Academy of Science, Bulgaria
National Institute for Research and Development in Urban and Regional Planning (URBANPROJECT), Romania
Institute of Architecture and Urban Planning of Serbia (IAUS), FR Yugoslavia
CRS HAS (Κέντρο Περιφερειακών Ερευνών της Ουγγρικής Ακαδημίας Επιστημών)
Πανεπιστήμιο Basilicata, Ν. Ιταλία
NIBR (Νορβηγικό Ινστιτούτο Αστικής και Περιφερειακής Έρευνας)

Το εύρος των συνεργασιών που έχει πραγματοποιήσει το ΤΟΠΑ με την ακαδημαϊκή και ερευνητική κοινότητα, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, αποτελεί βασικό παράγοντα αναγνώρισης του ακαδημαϊκού και ερευνητικού του έργου.

2.6. Συμμετοχή Φοιτητών στην Έρευνα

Στα ερευνητικά έργα, συμμετέχουν υποψήφιοι διδάκτορες και μεταδιδάκτορες, μεταπτυχιακοί σπουδαστές, καθώς και προπτυχιακοί φοιτητές (κυρίως μέσω της πρακτικής άσκησης).

Επίσης, ικανός αριθμός μεταπτυχιακών φοιτητών και υποψηφίων διδασκόντων του ΤΟΠΑ εκπονούν ή έχουν εκπονήσει τη διατριβή τους σε θέματα που σχετίζονται με την ερευνητική δραστηριότητα των δύο ΕΠΙ (ΙΑΠΑΔ και ΠΙΑ).

2.7. Συμμετοχή Φοιτητών στο Πρόγραμμα ERASMUS

Κάθε χρόνο φοιτητές του ΤΟΠΑ συμμετέχουν στο διακρατικό πρόγραμμα ERASMUS και παράλληλα, το Τμήμα υποδέχεται φοιτητές ξένων πανεπιστημίων στο πλαίσιο του αναφερόμενου προγράμματος.

3. ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ, ΠΟΛΙΤΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ (ΚΠΠ)

3.1. Συνεργασίες του ΤΟΠΑ με ΚΠΠ φορείς

3.1.1. Συνεργασίες την τελευταία πενταετία

Το ΤΟΠΑ έχει αναπτύξει συνεργασίες στο πλαίσιο ερευνητικών έργων με κοινωνικούς, πολιτικούς και παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς όπως:

Κοινωνικοί και Πολιτιστικοί Φορείς

Πολιτιστικός Οργανισμός Δ. Ροδίων

Ίδρυμα Καρέλια

Πολιτιστικό Ίδρυμα ΕΤΒΑ

Μουσείο Νεότερης Κεραμικής

Θεματικά Μουσεία Εικονικής Πραγματικότητας RISE Στερεάς Ελλάδας

Θεραπευτήριο Ψυχικών Νόσων Λέρου

ΑΡΣΙΣ - Εταιρεία Κοινωνικής Οργάνωσης Νέων

Σύλλογος Ποντίων Ασπροπύργου «Οι Ακρίτες του Πόντου»

Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης – Αποστολή Ελλάδα

Εθνικό Κέντρο Πολιτιστικών και Επαγγελματικών Εφαρμογών (ΕΚΕΠΕΕ)

Παραγωγικοί Φορείς

ΙΟΒΕ

ΤΕΜΕΣ

ΤΙΤΑΝ ΑΕ

ΛΑFARGE ΑΒΕΕ

Italcementi

ΕΤΒΑ- ΒΙΠΕ

Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδας

ΕΥΔΑΠ

ΕΑΒ

ΟΡΣΑ

ΙΓΜΕ

ΕΕΤΑΑ

Ινστιτούτο Εργασίας της ΓΣΕΕ

Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Σύνδεσμος Βιομηχανιών Βορείου Ελλάδος (Σ.Β.Β.Ε)

ΒΙC Αττικής

Επιμελητήριο Χίου

Ελληνοβουλγαρικό Εμπορικό Επιμελητήριο

Ελληνοτουρκικό Εμπορικό Επιμελητήριο

ΕΡΓΟPLAN

EUROPEAN PROFILES

Συμβούλιο Ελληνοτουρκικής Επιχειρηματικής Συνεργασίας

3.1.2 Συμμετοχή των ερευνητών του ΤΟΠΑ

Στη συνεργασία με ΚΠΠ φορείς, συμμετέχει το σύνολο των ερευνητών του ΤΟΠΑ

3.1.3. Συμμετοχή προπτυχιακών, μεταπτυχιακών και διδακτορικών φοιτητών

Στα προγράμματα συνεργασίας με ΚΠΠ φορείς, έχει συμμετάσχει επίσης μεγάλος αριθμός Προπτυχιακών, Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Φοιτητών, δεδομένου ότι σε κάθε ερευνητικό έργο του ΤΟΠΑ συνεργάζονται και οι ως άνω κατηγορίες και κυρίως μεταπτυχιακοί και Διδακτορικοί φοιτητές.

3.1.4. Προβολή και αναγνώριση της επιστημονικής συνεργασίας του ΤΟΠΑ με ΚΠΠ φορείς

Η αναγνώριση του έργου και η προβολή των αποτελεσμάτων της επιστημονικής συνεργασίας του ΤΟΠΑ με ΚΠΠ φορείς γίνεται με:

- Ειδικές εκδόσεις, όπως ενδεικτικά αναφέρεται η έκδοση της Ακαδημίας Αθηνών: Οικονομικά Χαρακτηριστικά και Στρατηγική Ανάπτυξης της Νησιωτικής Ελλάδας (2004), που βασίστηκε σε ερευνητικό έργο που εκπονήθηκε υπό την αιγίδα της Ακαδημίας Αθηνών (με αναθέσεις Ακαδημίας Αθηνών σε μέλη ΔΕΠ του ΤΟΠΑ).
- Άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά, όπως στο Sustainable Development (Wiley Interscience) “Sustainable and balanced development of insular space: the case of Greece” (δημοσίευση που στηρίχθηκε στο παραπάνω έργο, καθώς και σε μελέτη για τη νησιωτική ανάπτυξη της ΝΑ Δωδεκανήσου, που ανατέθηκε στο ΙΠΑ)
- Δημοσιεύσεις σε ειδικά περιοδικά, όπως στο Αρχείο Ευρυτανικών Σπουδών και Ερευνών με εκτενή αναφορά στη μελέτη του ΙΠΑ: Ανώτατη Εκπαίδευση και Τοπική Ανάπτυξη στην Ευρυτανία.
- Παρουσιάσεις στον εθνικό Τύπο, όπως τα ειδικά άρθρα στην εφημερίδα Καθημερινή (22-10-2006) για τη μελέτη του ΙΠΑ και του ΙΟΒΕ για την Ανάπλαση του Ελαιώνα (Ανάθεση ΟΡΣΑ), στην εφημερίδα Ελευθεροτυπία για τη μελέτη του ΙΠΑ και του ΙΟΒΕ για την Οργάνωση του Θριασίου Πεδίου (Ανάθεση ΟΡΣΑ), καθώς και στον τοπικό Τύπο, με άρθρα για τις μελέτες ανάπτυξης Νομών και Δήμων (Τοπικός Τύπος Μεσσηνίας, Λακωνίας, Δωδεκανήσου, Ευρυτανίας κλπ). Επίσης, η αναγνώρισή της επιστημονικής συνεργασίας του ΤΟΠΑ με ΚΠΠ προκύπτει από το εύρος των φορέων που αναθέτουν απαιτητικά και μακροχρόνια ερευνητικά προγράμματα, τόσο βασικής, όσο και εφαρμοσμένης έρευνας. Οι φορείς ανάθεσης περιλαμβάνουν Γενικές Διευθύνσεις της ΕΕ, Υπουργεία της Ελληνικής Κυβέρνησης, Δημόσιες Υπηρεσίες στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, Φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα και στο Εξωτερικό, Επιμελητήρια και φορείς προώθησης της καινοτομίας.

3.2. Δυναμική του ΤΟΠΑ στην Ανάπτυξη Συνεργασιών με ΚΠΠ Φορείς

3.2.1. Μηχανισμοί και διαδικασίες

Στους μηχανισμούς και στις διαδικασίες για την ανάπτυξη συνεργασιών του ΤΟΠΑ με ΚΠΠ φορείς περιλαμβάνονται:

- Οι διαδικασίες διαβούλευσης και οι επισκέψεις σε τοπικούς αναπτυξιακούς, κοινωνικούς και πολιτιστικούς φορείς στο πλαίσιο των ερευνητικών έργων για την Οικονομική, Περιφερειακή και Τοπική Ανάπτυξη.
- Η συμμετοχή εισηγητών - ερευνητών του ΤΟΠΑ σε Συνέδρια- Ημερίδες που οργανώνονται από Τοπικούς Φορείς (όπως το Πανελλήνιο Συνέδριο:

Τοπικές Κοινωνίες και Τριτοβάθμια Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, Πανεπιστήμιο Αιγαίου- Δήμος Ροδίων).

- Η έκδοση και διακίνηση ειδικών φυλλαδίων, όπως αυτά που αφορούν τα Μουσεία Εικονικής Πραγματικότητας που σχεδιάστηκαν και δημιουργήθηκαν από το ΤΟΠΑ (ΙΠΑ), στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Regional Innovation Strategy της Στερεάς Ελλάδας.

3.2.2. Αντιμετώπιση των συνεργασιών από τους ΚΠΠ φορείς

Είναι σύνηθες ΚΠΠ φορείς να ζητούν τη συνεργασία του ΤΟΠΑ σε ερευνητικά προγράμματα και στην οργάνωση ειδικών ημερίδων.

Οι υποδομές και ο εξοπλισμός του ΤΟΠΑ (κυρίως μέσω των δύο ΕΠΙ) αξιοποιούνται στις συνεργασίες αυτές.

3.3. Δραστηριότητες του ΤΟΠΑ για την ανάπτυξη συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς

3.3.1. Ανακοίνωση των αποτελεσμάτων των συνεργασιών

Όπως αναφέρθηκε διεξοδικά, οι συνεργασίες του ΤΟΠΑ με τους ΚΠΠ φορείς και τα σχετικά ερευνητικά αποτελέσματα, προβάλλονται μέσω ημερίδων και δημοσιεύσεων σε επιστημονικά περιοδικά, σε ειδικά περιοδικά ή περιοδικά φορέων καθώς και στον ημερήσιο τύπο.

Αποτελέσματα των συνεργασιών έχουν παρουσιασθεί σε αφιερώματα ή ειδικές εκπομπές της Κρατικής Τηλεόρασης όπως: οι προτάσεις της Μελέτης των Επιπτώσεων του Αεροδρομίου Ελ. Βενιζέλος στην Πεδιάδα των Μεσογείων ή τα Μουσεία Εικονικής Πραγματικότητας στη Στερεά Ελλάδα.

Συνοψίζοντας, τα βασικά μέσα προβολής των αποτελεσμάτων της επιστημονικής συνεργασίας του ΤΟΠΑ με ΚΠΠ φορείς, είναι:

- Η οργάνωση και συμμετοχή σε ημερίδες και επιστημονικές εκδηλώσεις
- Η οργάνωση και συμμετοχή σε επιστημονικά συνέδρια
- Δημοσιεύσεις στον τύπο και συνεντεύξεις με στόχο την δημοσιοποίηση των πορισμάτων στο ευρύ κοινό
- Δημοσίευση πρακτικών, βιβλίων και άρθρων σε επιστημονικά περιοδικά
- Γνωστοποίηση των ερευνητικών προγραμμάτων στην ιστοσελίδα του ΤΟΠΑ, των δύο ΕΠΙ ή σε ειδικές ιστοσελίδες των έργων.

3.3.2. Συμμετοχή του ΤΟΠΑ σε Εκδηλώσεις Ενημέρωσης ΚΠΠ φορέων

Το ΤΟΠΑ συμμετέχει σε τοπικά αναπτυξιακά συνέδρια, όπου παρουσιάζει με οπτικοαουστικό υλικό (ειδικά video) επιτυχημένες συνεργασίες του με ΚΠΠ φορείς.

3.3.3. Επαφή και συνεργασία με Επιστήμονες της Περιφερειακής Ανάπτυξης

Δεδομένου ότι το ΙΠΑ οργάνωσε το πρώτο αναγνωρισμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Ελλάδα, από το 1975 έως το 1991 (οπότε το ΠΜΣ τέθηκε υπό την αιγίδα του Τμ. Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης),

διατηρεί επαφές με τους παλαιούς απόφοιτους αλλά και με τους νέους απόφοιτους μέσω Ερευνητών-Καθηγητών.

3.4. Συμβολή του ΤΟΠΑ στην τοπική, περιφερειακή, κλαδική, τεχνολογική και εθνική ανάπτυξη

3.4.1. Σταθερές συνεργασίες

Το ΤΟΠΑ συντηρεί μακροχρόνιες συνεργασίες, όπως με το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, τον Οργανισμό Ρυθμιστικού Σχεδίου Αθήνας.

3.4.2. Προγραμματικές συμφωνίες

Το ΤΟΠΑ συνάπτει Προγραμματικές Συμφωνίες με φορείς του Δημοσίου και της Αυτοδιοίκησης, όπως με τις Νομαρχίες Λακωνίας, Μεσσηνίας, Καβάλας, Λεβαδέων, Λάρισας, Δωδεκανήσου κ.ά., καθώς και με τους Δήμους Αργυρούπολης, Καλυμνίων, Λέρου κ.ά.

3.4.3. Εκπροσώπηση σε τοπικούς και περιφερειακούς οργανισμούς και αναπτυξιακά όργανα

Στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2007-2013 το ΤΟΠΑ εκπροσωπείται στην Επιτροπή Παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης «Αλ. Μπαλατζής» 2007-2013, με τον Επ. Καθηγητή Εμμ. Χριστοφάκη. Επίσης συμμετέχει στη Διοικούσα Επιτροπή του Business Innovation Centre (BIC) της Αττικής.

3.4.4. Εκπόνηση Τοπικών/Περιφερειακών Σχεδίων Ανάπτυξης

Όπως έχει αναφερθεί, το ΕΠΙ-ΙΠΑ εκπόνησε και συνέταξε βασικά αναπτυξιακά προγράμματα, όπως το περιφερειακό Σκέλος του Γ' ΚΠΣ (2000-2006), καθώς και το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Αττικής 2000-2006. Επίσης, είχε ουσιαστικά συμβολή, με αντίστοιχες αναθέσεις έργου στα ΠΕΠ Στ. Ελλάδας 2000-2006 και Δυτ. Ελλάδας 2007-2013. Διαμόρφωσε το Πρώτο Πρόγραμμα Διανομαρχιακής Συνεργασίας στη Χώρα με το «Σχέδιο Ανάπτυξης Νότιας Πελοποννήσου» (2007), με ανάθεση των Νομαρχιών Μεσσηνίας και Λακωνίας. Έχει πλούσια συνεργασία με τη Νομαρχιακή και την Τοπική Αυτοδιοίκηση με αναθέσεις εκπόνησης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων και Επιχειρησιακών Σχεδίων: Ν. Λάρισας, Ν. Δωδεκανήσου, Ν. Ηλείας, Δ. Καβάλας, Δ. Ροδίων, Δ. Καλυμνίων, Δ. Λέρου κτλ. Διερεύνησε τις επιπτώσεις της λειτουργίας του νέου αεροδρομίου «Ελ. Βενιζέλος» στην ευρύτερη περιοχή των Μεσογείων, με τη «Μελέτη Κοινωνικοοικονομικών Επιπτώσεων της λειτουργίας του νέου Αεροδρομίου στην ευρύτερη περιοχή» για λογαριασμό του ΟΡΣΑ (1997). Συνεργάστηκε με το ΙΟΒΕ στο πλαίσιο της μελέτης «Χωρική και Κλαδική Ανάπτυξη στο Θριάσιο Πεδίο και στη Δυτική Αττική», καθώς και για τη «Διερεύνηση των Προοπτικών Ανάπτυξης του Ελαιώνα», για λογαριασμό του ΟΡΣΑ. Επίσης, ο ίδιος οργανισμός ανέθεσε στο ΠΙΑ την εκπόνηση μέρους του νέου Ρυθμιστικού Σχεδίου της Αθήνας (2009).

Παράλληλα, μεγάλο μέρος των ερευνητικών προγραμμάτων του ΕΠΙ-ΑΠΑΔ είχε ως αποδέκτη-συνεργάτη φορείς της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, σε επίπεδο Περιφέρειας, Νομού ή Δήμου. Ενδεικτικά αναφέρεται

ότι το ΙΑΠΑΔ, σε συνεργασία με το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, ανέλαβε την επεξεργασία και χαρτογραφική απεικόνιση δεδομένων στο πλαίσιο του Εθνικού Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, για λογαριασμό του ΥΠΕΧΩΔΕ (1999), καθώς και την εκπόνηση του Στρατηγικού Πλαισίου Εφαρμογής και την Αξιολόγηση των προϋποθέσεων συγκρότησης, ενός νέου μητροπολιτικού επίπεδου διακυβέρνησης στις δύο μητροπολιτικές περιοχές της χώρας, Αθήνα –Θεσσαλονίκη, για λογαριασμό του Υπουργείου Εσωτερικών (2001). Συμμετείχε στη διαμόρφωση του Στρατηγικού Πλαισίου Χωρικής Ανάπτυξης για την Αθήνα-Αττική, σε συνεργασία με το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (2003). Συνέταξε τη μελέτη για τους νέους ανέργους στην Αττική, που στηρίχθηκε στα αποτελέσματα πρωτογενούς έρευνας πεδίου, για λογαριασμό της Γ.Γ. Περιφέρειας Αττικής (2004). Ανέλαβε επίσης, την εκπόνηση ειδικής έρευνας για τις μορφές κοινωνικού αποκλεισμού στις πυρόπληκτες περιοχές του νομού Ηλείας, στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ (2010).

3.4.5. Υλοποίηση κλαδικών-καινοτομικών προγραμμάτων και σχετικών δράσεων με τη νέα και υψηλή τεχνολογία

Σε θέματα τεχνολογίας και κλαδικής ανάπτυξης, το ΙΠΑ έχει συνεργαστεί με την DG XVI της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας για την υλοποίηση του Καινοτομικού Προγράμματος «Regional Innovation- Sterea Ellada – RISE», 1998-2004.

Το ΕΠΙ-ΑΠΑΔ συμμετέχει επίσης σε προγράμματα παραγωγής και διάχυσης υψηλής τεχνολογίας, με την έννοια της καινοτόμου γνώσης. Ενδεικτικά αναφέρεται το πρόγραμμα RIS (Regional Innovation System) Αττικής, το πρόγραμμα ARTEMIS, η καινοτομία και ανάπτυξη προϊόντων μέσω διαπεριφερειακών δικτύων, το πρόγραμμα LIFE–SB-MED, το πρόγραμμα για τη διαχείριση αστικών αποβλήτων.

3.4.6. Συνεργασία του ΤΟΠΑ με ΕΠΙ και Πανεπιστημιακά Τμήματα

Πέρα από τη στενή συνεργασία του με τα δύο ΕΠΙ, ΙΠΑ και ΙΑΠΑΔ του Παντείου Πανεπιστημίου, το ΤΟΠΑ έχει αναπτύξει επίσης συνεργασία και με άλλα ΕΠΙ και Πανεπιστημιακά Τμήματα στο πλαίσιο ερευνητικών έργων, όπως με το ΕΠΙ Ψυχικής Υγιεινής του Πανεπιστημίου Αθηνών, το Οικονομικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Πατρών, το Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου, το Τμήμα Ναυτιλίας του Πανεπιστημίου Πειραιά κ.ά.

3.4.7. Σχέσεις με την Τοπική και Περιφερειακή Κοινωνία

Το ΤΟΠΑ πέρα από Μελέτες και Προγράμματα Τοπικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης και πέρα από τις συνεργασίες του με τη Νομαρχιακή και την Τοπική Αυτοδιοίκηση, συμμετέχει ή συνδιοργανώνει ημερίδες και συνέδρια για θέματα τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης, καθώς και για θέματα κλαδικής ανάπτυξης και καινοτόμων δράσεων.

Επίσης, το ΤΟΠΑ μέσω του ΙΠΑ σχεδίασε και συμμετείχε στη δημιουργία Θεματικών Μουσείων (Λαμίας, Ορχομενού, Καρύστου, Γραβιάς και Φραγκίστας). Στο ΙΠΑ λειτουργεί Κέντρο Πολιτιστικής Ανάπτυξης, που συμμετέχει στην οργάνωση και στην υλοποίηση ημερίδων και συνεδρίων.

4. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

4.1. Διαμόρφωση Σχεδίου Ανάπτυξης

Η ιδιαίτερα χαμηλή κρατική χρηματοδότηση, η μικρή αναλογία μελών ΔΕΠ ως προς το φοιτητικό πληθυσμό, η έλλειψη προσωπικού υποστήριξης (π.χ. ΕΤΕΠ) και ο προσανατολισμός της ερευνητικής δραστηριότητας του ΤΟΠΑ κυρίως στο δημόσιο τομέα και την αυτοδιοίκηση, επιβάλλει τη διαμόρφωση μόνο βραχυπρόθεσμων σχεδίων, που γίνονται από τον Πρόεδρο, τον Αναπληρωτή Πρόεδρο και τους Διευθυντές των Τομέων.

4.2. Παρακολούθηση του Σχεδίου

Η παρακολούθηση του Σχεδίου Ακαδημαϊκής Ανάπτυξης γίνεται από τη Γενική Συνέλευση του Τμήματος.

4.3. Στοιχεία και δείκτες διάγνωσης τάσεων και προσαρμογής ερευνητικής στρατηγικής

Το ΤΟΠΑ, συμμετέχοντας στη διαμόρφωση Ευρωπαϊκών, Εθνικών και Περιφερειακών Αναπτυξιακών Προγραμμάτων, έχει στη διάθεσή του όλα τα στοιχεία και τους δείκτες, που του επιτρέπουν να διαγνώσει τις τάσεις στη χωρική και κλαδική ανάπτυξη και να προσαρμόσει την ερευνητική στρατηγική του.

Το ΤΟΠΑ μέσω των συνεργασιών του και της συμμετοχής του στη European Regional Science Association, καθώς και στο Ελληνικό Τμήμα της, δημοσιοποιεί μέσω συνεδρίων, ανακοινώσεων και άρθρων τις ερευνητικές του προσπάθειες και έχει αξιοποιήσει ερευνητές υψηλού επιπέδου από τον ευρωπαϊκό και τον ελληνικό χώρο.

5. ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Οι διοικητικές υπηρεσίες του Τμήματος, με το περιορισμένο προσωπικό (3 άτομα στη Γραμματεία), πασχίζουν να καλύψουν τις ανάγκες του Προπτυχιακού και Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών. Σε μεγάλο βαθμό οι παρατηρούμενες ελλείψεις καλύπτονται από την εθελοντική διοικητική εργασία του Προέδρου του Τμήματος και του Διευθυντή Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Επίσης, το Πάντειο Πανεπιστήμιο δε διαθέτει οργανωμένες Τεχνικές Υπηρεσίες, με αποτέλεσμα να παρατηρούνται σημαντικές δυσχέρειες στην εύρυθμη λειτουργία των εγκαταστάσεων και των υπηρεσιών. Στο Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών εργάζεται ένας Πολιτικός Μηχανικός και ένας Υπομηχανικός, σύνθεση ανεπαρκέστατη για το Πάντειο, άρα είναι μάλλον περιττό να συζητηθεί η αποτελεσματικότητά τους ως προς το Τμήμα και το ΠΜΣ.

Το Τμήμα Μηχανοργάνωσης του Πανεπιστημίου, παρ' όλες τις προσπάθειες είναι επίσης ανεπαρκώς στελεχωμένο, με δυσμενείς συνέπειες στην εξυπηρέτηση των διοικητικών υπηρεσιών και στην αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών (χαρακτηριστικό παράδειγμα τα προβλήματα στην ηλεκτρονική πρόσβαση των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών στις διοικητικές υπηρεσίες, όπως π.χ. δηλώσεις μαθημάτων, ή σε υπηρεσίες e-class, αλλά και η αδυναμία κατάθεσης κλασματικού βαθμού στα μαθήματα, όπως πχ 8,5).

Παρά ταύτα, η χρήση των υποδομών και του εξοπλισμού γίνεται με τον καλύτερο δυνατόν τρόπο και με διαφάνεια. Το πρόβλημα των οικονομικών πόρων δεν αφορά ούτε στην αποτελεσματικότητα ούτε στη διαφάνεια διαχείρισης, αλλά στην ουσιαστική αδυναμία έγκαιρης εκταμίευσης από τις οικονομικές υπηρεσίες του Παντείου, αλλά και σε δυσχέρειες στην προώθηση των διαδικασιών με αποτέλεσμα τη συσσώρευση αχρησιμοποίητων ποσών.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από την προηγηθείσα ανάλυση, σκιαγραφούνται τα κυριότερα θετικά και αρνητικά σημεία του ΤΟΠΑ.

α) ΘΕΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ

- Η σημαντική ερευνητική δραστηριότητα σε θέματα περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης, περιβάλλοντος, χωροταξίας και οικονομικής ανάπτυξης.
- Η συμμετοχή και ανάληψη της ευθύνης διοργάνωσης Επιστημονικών Συνεδρίων και Ημερίδων.
- Η μακροχρόνια εμπειρία στη λειτουργία του ΠΜΣ, δεδομένου ότι υπήρξε το πρώτο αναγνωρισμένο ΠΜΣ στην Ελλάδα (1975).
- Η λειτουργία των δύο ΕΠΙ και του Εργαστηρίου Οικονομικής Έρευνας και Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών.

β) ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ

- Η έλλειψη διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης.
- Ο σχετικά μεγάλος αριθμός φοιτητών και η απουσία επαρκών χώρων και αιθουσών διδασκαλίας.
- Το πρόβλημα στην εκταμίευση των πόρων λειτουργίας του ΠΜΣ.
- Η απουσία υποτροφιών μεταπτυχιακών φοιτητών και υποψηφίων διδασκόντων.
- Η απουσία πόρων για τη δημιουργία κατάλληλα εξοπλισμένων χώρων εργασίας για μεταπτυχιακούς φοιτητές και υποψηφίους διδάκτορες.

Συνοψίζοντας, η επίλυση των προβλημάτων χρηματοδότησης, της διοικητικής και τεχνικής στελέχωσης του Τμήματος, της παροχής υποτροφιών και της ανάπτυξης χώρων έρευνας των μεταπτυχιακών φοιτητών και των υποψηφίων διδασκόντων, αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για την αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων και την αντιμετώπιση των αρνητικών σημείων του. Προς την κατεύθυνση αυτή επίσης, η διατήρηση του ήπιου ακαδημαϊκού κλίματος και η διασφάλιση της απαιτούμενης συναίνεσης της ακαδημαϊκής κοινότητας στις εκάστοτε επιχειρούμενες αλλαγές, κρίνονται κεφαλαιώδους σημασίας.